

Історія держави і права України. Курс лекцій

Книга вміщує стислий виклад авторських лекцій з історії держави і права України сучасних вітчизняних науковців, прочитаних здобувачам вищої освіти Національної академії внутрішніх справ, юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Висвітлюються суспільно-політичний лад, державний устрій і право України від найдавніших часів до сьогодення. Матеріал поданий згідно з чинною програмою Міністерства освіти і науки України, новітніми науковими вимогами.

Для науковців, викладачів, студентів і курсантів вищих юридичних навчальних закладів, усіх тих, хто цікавиться історією державно-правового розвитку України.

Автори:

доктори історичних та юридичних наук:

В.М. Щербатюк (керівник авторського колективу),
П.П. Захарченко, О.В. Кузьминець;

кандидати історичних та юридичних наук:

В.А. Довбня, Н.О. Дорошук, Є.С. Дурнов, Ю.В. Кривицький,
В.В. Крижна, Д.І. Курас, С.С. Лисенко, В.З. Прус,
Ю.В. Сокур, Д.Ю. Соловей, Л.М. Хойнацька, О.В. Шкуратенко;

аспіранти:

О.А. Башинський, О.А. Рябов

*Рекомендовано до друку Вченою радою Національної академії внутрішніх справ
(протокол № 28 від 26 грудня 2017 р.)*

1-90 **Історія** держави і права України. Курс лекцій / В.М. Щербатюк (кер. авт. кол.), П.П. Захарченко, О.В. Кузьминець та ін.; за ред. В.М. Щербатюка. — Київ : Видавництво «Фенікс», 2018. — 496 с.
ISBN 978-966-136-532-1

Книга вміщує стислий виклад авторських лекцій з історії держави і права України сучасних вітчизняних науковців, прочитаних здобувачам вищої освіти Національної академії внутрішніх справ, юридичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Висвітлюються суспільно-політичний лад, державний устрій і право України від найдавніших часів до сьогодення. Матеріал поданий згідно з чинною програмою Міністерства освіти і науки України, новітніми науковими вимогами.

Для науковців, викладачів, студентів і курсантів вищих юридичних навчальних закладів, усіх тих, хто цікавиться історією державно-правового розвитку України.

УДК 340.15(477)(075.8)

Рецензенти:

М.Ю. Бурдін — доктор юридичних наук, професор
(Харківський національний університет внутрішніх справ)

С.Д. Гусарев — доктор юридичних наук, професор
(Національна академія внутрішніх справ)

В.П. Капелюшний — доктор історичних наук, професор
(Київський національний університет імені Тараса Шевченка)

О.П. Ресит — доктор історичних наук, професор
(Інститут історії України НАН України)

© В.М. Щербатюк, упорядкування, передмова, наукове редактування, 2018

© В.М. Щербатюк, П.П. Захарченко, О.В. Кузьминець, В.А. Довбня, Н.О. Дорошук, Є.С. Дурнов, Ю.В. Кривицький, В.В. Крижна, Д.І. Курас, С.С. Лисенко, В.З. Прус, Ю.В. Сокур, Д.Ю. Соловей, Л.М. Хойнацька, О.В. Шкуратенко, О.А. Башинський, О.А. Рябов, 2018

© Видавництво «Фенікс», макет, 2018

ISBN 978-966-136-532-1

З М І С Т

Передмова (д. і. н., проф. В.М. Щербатюк) 4

Розділ I

Держава та право України найдавніших часів і періоду Середньовіччя

- Лекція 1. Історія держави та права України як наука і навчальна дисципліна. Стародавні держави і право на території сучасної України (д. і. н. В.М. Щербатюк, к. ю. н. Ю.В. Сокур) 8
- Лекція 2.1. Держава і право Русі (к. ю. н. Ю.В. Сокур, к. ю. н. Д.Ю. Соловей) .. 56
- Лекція 2.2. Особливості розвитку Галицько-Волинської держави та її права (к. ю. н. В.В. Крижна, к. і. н. Д.І. Курас, к. ю. н. Ю.В. Сокур) 104
- Лекція 3. Суспільно-політичний лад і право Литовсько-Руської держави (д. і. н. О.В. Кузьминець, к. ю. н. С.С. Лисенко) 133
- Лекція 4. Державно-правове становище України під владою Польщі та Речі Посполитої Польської (XIV – XVIII ст.) (к. ю. н. В.А. Довбня, к. ю. н. Ю.В. Кривицький) 173
- Лекція 5. Військово-адміністративний і судовий устрій, судочинство та право Запорозької Січі (д. і. н. В.М. Щербатюк, О.А. Башинський) 197

Розділ II

Історія держави та права України Нового і Новітнього часу

- Лекція 6. Українська гетьманська держава (Військо Запорозьке) та її право (середина XVII – кінець XVIII ст.) (к. ю. н. В.З. Прус, к. ю. н. О.В. Шкуратенко) 230
- Лекція 7. Суспільно-політичний лад і право українських земель у складі Австрійської, Австро-Угорської та Російської імперій (кінець XVIII – початок XX ст.) (к. ю. н. Є.С. Дурнов, О.А. Башинський) 266
- Лекція 8. Національна державність і право України у 1917 – 1921 рр. (к. і. н. Н.О. Дорошук, О.А. Рябов) 296
- Лекція 9. Радянська державність і право в Україні 1917 – 1991 рр. (к. і. н. Н.О. Дорошук, к. і. н. Л.М. Хойнацька) 346
- Лекція 10. Розпад СРСР і відродження Української незалежної держави (1991 р. – початок XXI ст.) (д. ю. н. П.П. Захарченко, к. ю. н. Ю.В. Кривицький) 412

Використані джерела і література 464

Відомості про авторів 492

Книги, які можуть вас зацікавити

Цивільний Кодекс України

Історія держави і права зарубіжних країн. Навчальний посібник для підготовки до іспитів

Логіка для юристів. Навчальний посібник для підготовки до іспитів

Українська мова за професійним спрямуванням

Закон України "Про військовий обов'язок і військову службу"

Юридичне документознавство. Навчальний посібник для підготовки до іспитів

Перейти до галузі права
Історія держави та права

[Перейти на сайт](#) →